

Receptfria läkemedel

Rekommendation från Norrbottens Läkemedelskommitté:

Vid sjukdomstillstånd av egenvårdskaraktär som beräknas gå över inom 1-3 månader med receptfri behandling bör recept inte utfärdas. Detta inkluderar exempelvis säsongsbunden allergi (t ex pollenallergi), kortvariga smärttillstånd, tillfälliga dyspeptiska besvär och tillfälliga förstoppningsbesvär.

Egenvård med receptfria produkter kan även bli aktuellt vid tillstånd som beräknas sträcka sig över en längre period än 1-3 månader/år exempelvis vid torr hud eller torra ögon som inte har sjukdom som orsak. Torrhet som beror på naturligt åldrande anses inte vara sjukdom. Vid sjukdomsrelaterade komplikationer/tillstånd kan receptförskrivning övervägas.

EXEMPEL PÅ OMRÅDEN DÄR DET FINNS RECEPTFRIA LÄKEMEDEL				
Besvär/Område		Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Allergi				
Systemiska antihistaminer		Loratadin	Loratadin, Clarityn	Tablett Tablett, sirap
		Cetirizin	Cetirizin, Zyrlex	Tablett
		Desloratadin	Desloratadin (tablett), Desloratadin Sandoz (oral lösning)	Tablett, oral lösning (munsönderfallande tablett är receptbelagd)
		Fexofenadin (120 mg)	Allegra, Altifex	Tablett
		Ebastin (10 mg)	Ebastin, Kestine	Munsönderfallande tablett, tablett
Ögondroppar	<i>Antihistamin</i>	Levokabastin	Livostin	Ögondroppar
		Ketotifen	Zaditen, Zalerg	Ögondroppar
	<i>Övrigt</i>	Natriumkromoglikat	Lomudal, Lecrolyn	Ögondroppar
Nässpray	<i>Antihistamin</i>	Levokabastin	Livostin	Nässpray
	<i>Steroid</i>	Budesonid (32 µg/dos)	Desonix, Livicort	Nässpray
		Flutikason	Flutikason Teva, Otrason	Nässpray
		Mometason	Nasonex, Mommox, Orimox, Mometason	Nässpray
		Triamcinolon	Nasacort	Nässpray
	<i>Antihistamin + steroid</i>	Azelastin, flutikasonpropionat	Dymista	Nässpray
	<i>Övrigt</i>	Ipratropium	Atrovent Nasal	Nässpray

Besvär/Område	Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Bihåleinflammation			
Symtomlindring vid bihåleinflammation	Mometason	Nasonex, Mometason	Nässpray
Underlivsbesvär			
Riklig mens	Tranexamsyra	Cyklo F, Tranexamsyra	Tablett
Torra slemhinnor	Vatten	Replens	Vaginalgel
	Lipider, mjölksyra	Vagisan*	Vaginalkräm, vagitorium
	Glykogen, mjölksyra	Lactal Balans*	Vagitorium, vaginalgel
	Hyaluronsyra, liposomer, humleextrakt, vitamin E	Gynomunal*	Vaginalgel
	Hyaluronsyra, glycerider, mandelolja	Repadina*	Vagitorium
	Estriol	Ovesterin, Estrokad	Vaginalkräm, vagitorium
	Estradiol	Vagifem, Vagidonna	Vaginaltablett
Svamp i underlivet <i>Första svampinfektionen ska konstateras av läkare.</i>	Klotrimazol	Canesten	Vaginalkräm, vaginaltablett/kapsel, även kombinationsförpackning
	Ekonazol	Pevaryl Pevaryl Depot	Vagitorium samt kombinationsförpackning med vagitorium och kräm
Akutpreventivmedel	Levonorgestrel (inom 72 h)	NorLevo, Postinor m fl	Tablett
	Ulipristal (inom 120 h)	ellaOne	Tablett
Hud			
Hudskyddande, mjukgörande <i>Apoteken har ytterligare produkter som inte klassas som läkemedel</i>	Karbamid	Canoderm	Kräm, kutan emulsion
	Karbamid, mjölksyra	Calmuril	Kräm
	Karbamid, natriumklorid	Fenuril, Karbasal	Kräm
	Propylenglykol	Propyderm, Propyless, Oviderm	Kräm, kutan emulsion
	Propylenglykol, mjölksyra	Locobase LPL	Kräm
	Glycerol	Miniderm	Kräm, kutan emulsion
	Dimetikon, zinkoxid	Silon	Salva
Kortikosteroider för utvärtes bruk	Hydrokortison	Hydrokortison, Mildison Lipid, Ficortril	Kräm, salva

*Ej läkemedel

Besvär/Område	Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Hud, fortsättning			
Svampmedel för utvärtes bruk	Mikonazol	Daktar	Kräm
	Mikonazol, hydrokortison	Cortimyk, Daktacort	Kräm
	Klotrimazol	Canesten	Kräm
	Ekonazol	Pevaryl	Kräm, puder
	Ketokonazol	Ketokonazol, Fungoral	Schampo
	Terbinafin	Lamisil, Lamisil Singeldos Terbinafin, Terbisil	Kräm, gel, kutan lösning, spray Kräm
Nagelsvamp	Amolorfin	Loceryl, Finail, Amolorfin	Medicinskt nagellack
Hematom, ytliga tromboflebiter	Glukosaminoglykan-polysulfat	Hirudoid	Kräm
Rosacea	Metronidazol	Rosazol, Rozex	Kräm, gel
Huvudlöss	Silikonoljor	Hedrin Once*, Linicin*, Paranix*, Nyda*	Gel, schampo, lösning, spray
Parasitavdödande medel mot skabb/flatlöss	Bensylbensoat, disulfiram	Tenutex	Kutan emulsion
Håravfall	Minoxidil	Rogaine, Recrea, Minoxidil	Kutan lösning
Medicinskt schampo mot mjäll och seborré	Ketokonazol	Fungoral, Ketokonazol	Schampo
	Selensulfid	Selsun	Schampo
Blöjkesem	Ichtammol, titandioxid, zinkoxid	Inotyol	Salva
	Lanolin, paraffin, petrolatum, panthenol, sötmandelolja, bivax	Bepanthen*	Salva
	Zinkoxid, ullfett, vitt vaselin	Zinksalva APL	Salva
Mjölkskorv	Salicylsyra	Salsyvase	Salva
	Boragoolja med fettsyran GLA	Borago*	Kräm
Antiseptika och sårmedel	Klorhexidin	Descutan Klorhexidin Fresenius Kabi	Svamp, kutan lösning + svamp Kutan lösning
	Väteperoxid	Lhp, Microcid	Kräm
Medel mot acne för utvärtes bruk	Bensoylperoxid	Basiron AC, Basiron AC Wash	Gel

*Ej läkemedel

Besvär/Område	Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform	
Mage/Tarm				
Trög mage/ förstoppning	Tarmretande medel	Natriumpikosulfat	Cilaxoral, Laxoberal	Orala droppar
		Bisakodyl	Dulcolax Toilax	Enterotablett, supp Enterotablett, klysmå
		Sennosider (Cassia senna)	Pursennid Ex-Lax	Dragerad tablett
	Bulkmedel	Sterkuliagummi	Inolaxol	Granulat, oralt pulver
		Ispaghulaskal	Visiblin, Visiblin-S	Granulat
	Osmotiskt aktiva medel	Laktulos	Laktulos, Duphalac	Oral lösning
		Makrogol, kaliumklorid, natriumklorid, natriumväte- karbonat	Movicol, Moxalole, Omnicol, Laxido, Laxiriva, Laximyl, Lacrofarm	Pulver till oral lösning
		Makrogol	Forlax, Omnilax	Pulver till oral lösning
		Laktitol	Importal Ex-Lax	Oralt pulver
	Lavemang	Natriumcitrat, natriumlaurylsulfoacetat	Microlax	Rektallösning
		Sorbitol	Resulax	Rektallösning
		Sorbitol, dokusatnatrium	Klyx	Rektallösning
Diarré	Loperamid	Dimor, Imodium m fl	Tablett, munsönderfallande tablett	
	Loperamid, simetikon	Dimor comp, Imodium plus, Imolopesim	Tablett	
Gasbesvär	Dimetikon (simetikon)	Dimetikon, Imogaze Minifom	Mjuk kapsel Mjuk kapsel, orala droppar	
Ändtarmsbesvär	Lidokain	Xylocain	Salva	
	Hydrokortison, lidokain	Xyloproct	Rektalsalva, supp	
	Prednisolon, cinkokain	Scheriproct	Rektalsalva, supp	
	Natriumoleat	Alcosanal	Rektalsalva	
Dyspepsi/ Reflux	Antacida	Kalciumkarbonat, magnesiumhydroxid	Novalucol, Rennie m fl	Tuggtablett
		Aluminiumhydroxid, magnesiumkarbonat, magnesiumhydroxid	Novaluzid	Tuggtablett
		Natriumbikarbonat	Samarin, Natriumbikarbonat	Tablett, brustablett, pulver till oral lösning
		Famotidin	Pepcid	Tablett

Besvär/Område		Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Mage/Tarm, fortsättning				
Dyspepsi/ Reflux, fortsättning	PPI	Omeprazol (10 mg, 20 mg)	Losec, Omeprazol	Enterotablett/-kapsel
		Esomeprazol (20 mg)	Esomeprazol	Enterotablett/-kapsel
		Pantoprazol (20 mg)	Pantoloc, Pantoprazol	Enterotablett
		Lansoprazol (15 mg)	Lansoprazol Lanzo	Enterokapsel, Munsönderfallande tablett
	Övriga medel	Alginsyra	Gaviscon, Galieve	Tuggtablett, oral suspension
Colon irritabile (IBS)		Sterkuliagummi	Inolaxol	Granulat, oralt pulver
		Ispaghulaskal	Visiblin, Visiblin-S	Granulat
		Loperamid	Dimor, Imodium m fl	Tablett, munsönderfallande tablett
		Angelica archangelica, chelidonium majus	Iberogast	Orala droppar
Medel vid maskinfektion		Pyrvin	Vanquin	Dragerad tablett
Illamående/åksjuka		Meklozin	Postafen	Tablett
		Dimenhydrinat	Calma	Medicinskt tuggummi
Vätskeersättning	Vuxna och barn >3 år	Glukos, natrium, kalium	Resorb vätske- ersättning*	Brustablett
	Barn >2 mån	Som ovan (andra halter) + bakteriekultur	Semper vätske- ersättning+*	Dospåse
Tillfälligt ökat näringsbehov			Olika sortiment på apotek*	Näringsdryck
Laktosintolerans		Laktas	Lactrase*, Lactanon*, LaktasLedin*, Resorb Lactase*	Tablett, kapsel
Smärta				
Analgetika, antipyretika		Paracetamol	Panodil, Alvedon m fl	Tablett, brus, supp, munsönderfallande, oral lösning, pulver till lösning, granulat i dospåse
NSAID		Ibuprofen (200 mg, 400 mg)	Ipren, Ibumetin m fl	Tablett, oral lösning, supp, mjuk kapsel
		Naproxen (250 mg)	Naproxen, Pronaxen, Ipaflex	Enterotablett, mjuk kapsel
NSAID, utvärtes		Ibuprofen 5 %	Ibumetin, Ipren	Gel
		<i>Diklofenak i gelform rekommenderas inte av miljöskäl</i>		

*Ej läkemedel

Besvär/Område		Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Smärta, fortsättning				
Migrän	Analgetika	Paracetamol	Panodil, Alvedon m fl	Tablett, brus, supp, munsönderfallande, oral lösning, pulver till lösning, granulat i dospåse
		Acetylsalicylsyra	Bamyl, Aspirin, Acetylsalicylsyra	Brustablett, tablett
		Acetylsalicylsyra, koffein	Treo, Tiplo, Bamyl koffein, Acetylsalicylsyra/Koffein	Brustablett
	NSAID	Naproxen (250 mg)	Naproxen, Pronaxen Ipaflex	Tablett Kapsel (mjuk)
	Triptaner	Sumatriptan (50 mg)	Sumatriptan, Oriptan	Tablett
		Zolmitriptan	Zomig Nasal	Nässpray (övriga beredningsformer receptbelagda)
Lokalanestetika		Lidokain	Xylocain	Salva
		Lidokain, prilokain	EMLA, Tapin	Kräm, plåster
Tänder/munhåla				
Karies	Natriumfluorid	Dentan, Dentan mint Duraphat, Natriumfluoride Morningside Fludent Fluorette	Munsköljvätska 0,05%, 0,2% Tandkräm 5 mg/g Sugtablett 0,25; 0,5; 0,75 mg Tuggummi 0,25 mg	
Medel mot muntorrhet	Apoteken har ett stort sortiment av olika medel, t ex smörjande eller salivstimulerande spray, sugtabletter, fuktgeler mm – be patienten att rådgöra med apotekspersonal			
Antiinfektiva och antiseptiska medel för lokal behandling i munhålan	Klorhexidin	Corsodyl Hexident	Munhålegel, munhålelösning Munsköljvätska	
	Klorhexidin, cetylpyridiumklorid	GUM Paroex*	Tandkräm, munsköljvätska, spray	
Munsår (herpes)	Aciklovir	Anti, Zovirax, Aciklovir	Kräm, kutant stift	
	Penciklovir	Vectavir, Vectatone	Kräm	
	Aciklovir, hydrokortison	Zovido	Kräm	
Öron				
Extern otit, profylax och/eller behandling	Burow's lösning	Otinova*	Spray	

*Ej läkemedel

Besvär/Område	Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Ögon			
Tårsubstitut, smörjande <i>Apoteken har ett stort sortiment av receptfria preparat, varav många inte går att skriva på recept – be patienten att rådgöra med apoteks-personal.</i>	Vatten, polyvinylalkohol	Sincon	Ögondroppar, lösning
	Hypromellos	Hyrosan, Artelac	Ögondroppar, lösning
	Hypromellos, dextran 70	Bion tears, Tears Naturale	Ögondroppar, lösning
	Karmellos	Cellufluid, Celluvisc	Ögondroppar, lösning
	Povidon	Oculac	Ögondroppar, lösning
	Propylenglykol mm	Systane, flera varianter*	Ögondroppar, lösning/gel
	Hyaluronsyra	Hylo-Gel, Oxyal*	Ögondroppar, lösning
	Liposomer	Tearsagain*	Lipidspray
	Karbomer	Viscotears, Oftagel	Ögongel
	Karbomer, hyaluronsyra, glycerid, triglycerid	Oxyal Triple Action*	Ögondroppar, lösning
	Karbomer, dexpanthenol	Oxyal Care Gel*	Ögongel
	Trehalos, hyaluronsyra	Thealoz Duo*, Thealoz Duo Gel*	Ögondroppar, lösning Ögongel, endospipetter
	Paraffin	Occulentum simplex APL	Ögonsalva
Olivolja	Vaxol*	Spray	
Vitaminer/mineraler			
Kalcium (och D-vitamin)	Kalciumkarbonat Kolekalciferol	Kalcipos-D mite Calcichew-D3 mite Citron	Filmdragerad tablett Tuggtablett
	Kalciumkarbonat	Kalcipos Calcitugg	Filmdragerad tablett Tuggtablett
	Kalciumkarbonat Kalciumlaktatglukonat	Calcium-Sandoz	Brustablett
Järn	Tvåvärt järn	Duroferon Niferex	Depottablett Enterokapsel, orala droppar
Magnesium	Magnesiumcitrat, magnesiumlaktatdihydrat	Magnesium Meda	Tuggtablett
B-vitamin	Cyanokobalamin (B12)	Betolvex, Betolvidon	Filmdragerad tablett
	Folsyra 0,5 mg	Folsyra**	Filmdragerad tablett

*Ej läkemedel

**Finns ej som godkänt läkemedel i denna styrka

Besvär/Område	Aktiv substans	Ex på läkemedel	Beredningsform
Vitaminer/mineraler, fortsättning			
Vitamin B-komplex	B1 tiamin 15 mg B2 riboflavin 15 mg B3 nikotinamid 125 mg B6 pyridoxin 15 mg	Beviplex Forte	Filmdragerad tablett
	B1 tiamin 15 mg B2 riboflavin 15 mg B3 nikotinamid 60 mg B5 pantotensyra 30 mg B6 pyridoxin 15 mg B9 folsyra 200 µg B12 kobalamin 5 µg	Beviplex Comp	Filmdragerad tablett
C-vitamin	Askorbinsyra	Ido-C	tuggtablett
D-vitamin	Kolekalciferol	D-vitamin* D-vitamin Vatten, D-vitamin Olja	Tablett, tuggtablett orala droppar
E-vitamin	Tokoferol	E-vimin	Kapsel
Nikotinberoende			
Tobaksavvänjning	Nikotin	Nicorette, Nicotinell, Nicovel, Nicoral, Niquitin, Zonnic	Tuggummi, sugtablett, depot- plåster, resoriblett, inhalator, munhålepulver i portionspåse, munhålespray

*Ej läkemedel